

Prof. Dr. Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 98 inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99 uncu maddelerine uygun olarak, T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na iletilmesi ve Sayın Bakan Mehmet Özhasseki tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğinin yapılmasını arz ederim.04/07/2023

Kayıhan PALA
Bursa Milletvekili

6 Şubat 2023 tarihinde başta Kahramanmaraş ve Hatay olmak üzere 11 ili doğrudan etkileyen iki deprem geniş çapta yıkıma ve can kaybına neden olmuştur. Deprem sebebiyle altyapıda meydana gelen yıkım ve ağır hasarın su, sanitasyon ve hijyen hizmetlerini kesintiye uğratması nedeniyle, bölgede aynı zamanda yeni çevresel sağlık risklerine de yol açmıştır. Depremler nedeniyle ortaya çıkan başta enkazlardan ve hasarlı binalardan kaynaklanan büyük miktarda **yıkıntı atığı** önemli bir çevresel tehlike oluşturmaktadır. Bu atıkların bölge sakinleri başta olmak üzere geniş bir coğrafya için ciddi bir sağlık riski oluşturabilecek asbest gibi tehlikeli maddeler içerdiği bilinmektedir. Bu atıkların uygun olmayan şekilde bertaraf edilmesi havayı, suyu ve toprağı da kirletmekte; insan sağlığı ve çevre için risk oluşturmaktadır. Bu nedenle, deprem sonrasında afet atık yönetiminin öncelikli olması elzemdir. Bazı adımların atılmasıyla, depremlerin neden olduğu çevresel sağlık risklerini en aza indirmek ve etkilenen nüfusun sağlığının korunmasına yardımcı olmak mümkündür. Bu bağlamda:

1. Atıkların, ciddi bir çevre ve sağlık riski oluşturabilecek şekilde uygunsuz şekilde bertaraf edildiğine dair endişeler dikkati çekmektedir. Bu konuda deprem anından itibaren bölgede atık yönetim planına göre neler yapılmıştır?
2. Bakanlığın deprem sonrasında afet atık yönetiminin birinci öncelik olması ve atıkların güvenli bir şekilde yönetilmesini sağlayacak kapsamlı planları var mıdır?
3. Bilindiği gibi Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'ne göre yıkıntı atıkları içindeki asbest, boya, florasan, civa, asit ve benzeri tehlikeli atıkların diğer atıklardan ayrı olarak toplanması gerekmektedir (Madde 22). Deprem sonrası yıkıntı atıkları ile ilgili yürütülen çalışmalarda "asbest, boya, florasan, civa, asit ve benzeri tehlikeli atıklar" ayrı toplanabilmiş midir? Bu amaçla hangi çalışmalar yürütülmüştür, bu amaçla kaç personel görevlendirilmiştir?

4. Yürütmesi Bakanlığın yetkisinde olan mezkûr Yönetmeliğin ‘Doğal Afet Atıklarının Yönetimi’ başlıklı 44.maddesinde “Başta deprem olmak üzere doğal afetler sonucunda oluşan yıkıntı atıklarının yönetiminden, mahallin en büyük mülki amirinin başkanlığında oluşturulacak Kriz Merkezi sorumludur. Merkez, olası bir doğal afet durumunda oluşabilecek atık miktarı, bunların kaldırılması ve taşınması için gerekli araç-gereç ve ekipman ile bu atıkların depolanacağı uygun alanları bu Yönetmelikte belirtilen esaslara göre önceden tespit eder ve gereken hazırlıkları yapar. Çalışmalar hakkında Bakanlığa düzenli olarak bilgi verilir. Mevcut taşıyıcı firmalar ile depolama ve geri kazanım tesisleri Kriz Merkezleri ile uyumlu çalışırlar. Doğal afetler sonucunda oluşan yıkıntı atıklarının taşınması ve depolanması faaliyetleri Kriz Merkezi tarafından yapılan planlamalar doğrultusunda, ilgili belediyenin sorumluluğunda belediye veya belediyenin yetkilerini devrettiği kişi ve kuruluşlar tarafından yürütülür.” denilmektedir. Bu kapsamda deprem bölgesinde kriz merkezleri kurulmuş mudur? Bu merkezler afet atıkları ile ilgili hangi çalışmaları yürütmüştür?
5. Mezkûr yönetmelikte afet atık yönetimi konusunda bütün faaliyetlerin uygun olarak yapılıp yapılmadığı konusundaki denetleme yetkisi Bakanlığınıza verilmiştir. Afet atıklarının yönetimi konusunda Bakanlığınız tarafından deprem sonrasında hangi denetimler yapılmıştır?